

A magyar gazdasági élet szereplőinek várakozásai

2016. március

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

Az üzleti szféra összesített várakozásainak indikátora a gyengébb februári adat után kis mértékben javult. Az ipar indikátora márciusban kis mértékben javult. Az építőipar indikátora fél éve nem látott magasságba emelkedett, ugyanakkor a szektorban egyre nagyobb problémát okoz a munkaerőhiány. A kiskereskedelmi indikátor márciusban az előző hónaphoz képest kedvezőtlenebbül alakult. A kedvező keresleti viszonyoknak köszönhetően emelkedett a szolgáltató szektor bizalmi indexe. A fogyasztói bizalmi index ismét romlott főleg a romló gazdasági és pénzügyi várakozások miatt.

Üzleti szféra várakozásainak alakulása

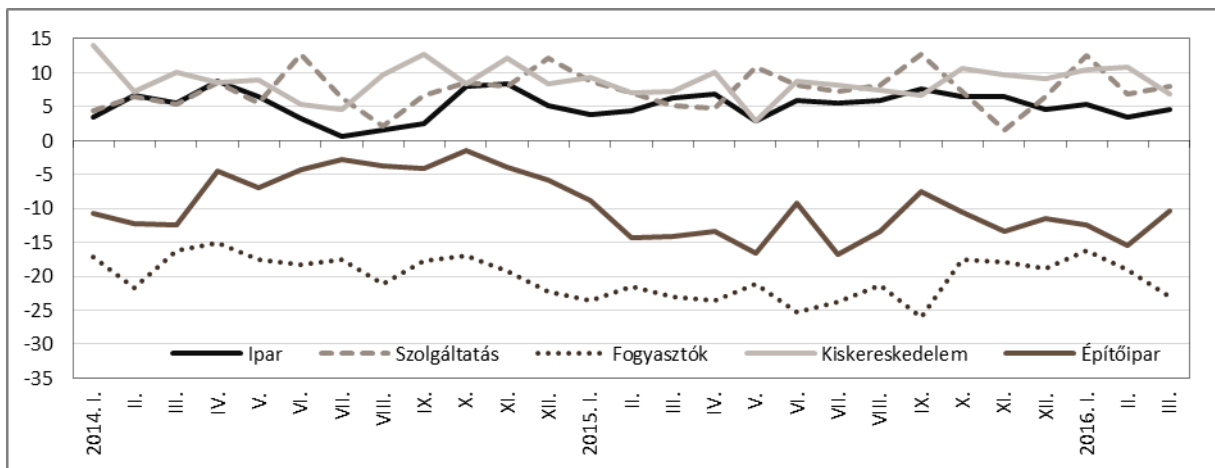
Az **ipari** vállalatok bizalmi indexe 2016 márciusában a havi összevetés alapján 1,1 bázisponttal nőtt, így 4,5 bázisponton zárt. Éves összevetésben kis mértékű csökkenést mutatnak az adatok. Az ipari bizalmi mutató részindexei közül márciusban három esetben javulás, míg négyenél gyengülés figyelhető meg. Az exportmegrendelések megítélési szintje továbbromlott, míg a teljes állományra vonatkozó indikátor szintje kis mértékben javult. Az előző negyedév termelését érintően a teljesítmény megítélése jelentősen romlott. A mutató legutóbb 2014 júliusában volt a jelenleginél alacsonyabb. A következő időszakra vonatkozóan kis mértékben erősödtek a termelési várakozások. Emellett az ipari szereplők az értékesítési árak csökkenésére számítanak a következő hónapokban, habár a csökkenés mértéke kisebb, mint az előző hónapokban várt. Továbbá kis mértékben visszaestek a következő negyedév foglalkoztatási várakozásai is.

Márciusban fél éve nem látott magasságba, -10,4 pontra emelkedett az **építőipari** bizalmi index, miközben a lakásáfa csökkentésének és a CSOK bővítésének keresletélénkítő hatására több, termelést visszafogó tényezőket mérő indikátor is historikus magasságba emelkedett. Az építőipari vállalkozások kibocsátását továbbra is leginkább az elégtelen kereslet fogja vissza, rendelésállományuk alakulását továbbra is negatívan ítélik meg a szereplők. A program várt keresletélénkítő hatását jól szemlélteti, hogy a szektor árvárakozásai a válság óta nem látott magasságba emelkedtek, miközben az építőanyagok hiányának termelést visszafogó hatása historikus csúcsra nőtt. Az építőipari vállalkozások tíz éve nem látott mértékben kívánják növelni foglalkoztatásukat, ám a képzett szakemberek hiányával a szektor több mint harmada szembesül, amire korábban még nem volt példa.

A **kiskereskedelem** szezonálisan kiigazított bizalmi indexe márciusban 6,8 bázispontra csökkent. A kiskereskedelmi szereplők februári eredményekhez képest csaknem az összes kérdés vonatkozásban rontottak megítélésükön. A megelőző három hónap üzleti tevékenysége az elmúlt időszak mélypontján áll, amit - KSH legfrissebb gyorsjelentése alapján, - az élelmiszer kiskereskedelem kismértékű csökkenése magyarázhat. A készletállomány korábbi csökkenése után most ismét megemelkedtek a tartalékok, feltételezhetően a Húsvétra való tekintettel. A megkérdezettek a következő három hónap kapcsán egyrészt valamelyest visszavettek a folyamatosan növekvő optimizmusukból, másrészt továbbra is egyre növekvő foglalkoztatotti létszámra számítanak az elkövetkező időszakban, ami az előbbi állítással akár szemben is állhatna. Az ellentét részbeni feloldását az olajárra vonatkozó várakozásokban látjuk, a jelenlegi enyhe olajár-emelkedés és a kilátásban lévő újabb, áprilisi OPEC tanácskozás az üzemanyagárak növekedését, és ezzel párhuzamosan az üzemanyag kereskedelem lendületvesztését is jelentheti.

A **szolgáltató szektor** szezonálisan kiigazított bizalmi indexe márciusban 8 bázispontra emelkedett. A javulás elsősorban az elmúlt három hónapban tapasztalható kedvező keresleti viszonyoknak köszönhető. A megkérdezett vállalkozások az üzleti környezetről is jobban vélekednek az előző hónaphoz képest. Ezzel együtt a többi részindikátor értéke csökkent, de az árakra vonatkozó várakozásokon kívül mindegyik mutató pozitív tartományban maradt. Mindez azt jelenti, hogy a szektor foglalkoztatásának kisebb ütemű növekedése mellett a megkérdezett vállalatok a jövőre vonatkozóan mérsékeltebben optimisták. A szereplők szerint visszafogottabban pozitív kilátások mellett is kijelenthető, hogy a bizalmi index továbbra is kedvező szektorális konjunktúrát jelez, ugyanis annak értéke magasabb, mint az elmúlt tizenkét hónap átlaga.

1. ábra: Az üzleti szféra négy fő ágazata és a fogyasztók gazdasági várakozásának kompozit indexei (egyenleg)

Megjegyzés: Szezonálisan kiigazított adatok. Forrás: Eurostat ESI Indicators

Fogyasztói várakozások alakulása

A **fogyasztói várakozások** egészét kifejező, szezonálisan kiigazított bizalmi index 2016 márciusában újra csökkent, -23 -as értéke 4 bázisponttal maradt el a februárától. Az index az elmúlt év második felében folyamatosan javult, azaz a jelenleginél kedvezőtlenebb értékre utoljára tavaly szeptemberben volt példa. Az indikátor értéke éves összevetésben nem változott. A mutató előző hónaphoz viszonyított romlását legnagyobb mértékben az ország egy éves gazdasági és pénzügyi helyzetét leíró indikátorok romlása okozta: az előbbi 5,5, míg az utóbbi 6,3 bázisponttal mérséklődött. A lakosság által várt gazdasági kilátások romlása mindenképpen meglepetést jelent a gazdaság növekvő teljesítménye miatt, bár a növekedés idei évre várt, a 2015-ösnél mérsékeltebb dinamikája némiképpen magyarázhatja azt. Az ország várható pénzügyi helyzetének kedvezőtlenebb megítélése szintén némiképp ellentmond a kedvezően alakuló államadósságnak és költségvetési hiánynak, ugyanakkor részben magyarázható a hitelminősítők elmaradt felminősítési döntésével. Februárhoz képest jelentősen nőtt azok aránya, akik a munkanélküliség emelkedésére számítanak. Ezt nem magyarázzák a makrogazdasági adatok, de talán indokolható a foglalkoztatottság szezonálisával, amit a lakosság a valós helyzetenél erősebbnek érez. Kis mértékben emelkedett azok száma is, akik az elmúlt hónapban az árak növekedését várták a következő egy évre vonatkozóan: a továbbra is nyomott inflációs környezet tehát nem volt képes tovább mérsékelni a lakosság inflációs várakozásait. Márciusban alig változott februárhoz képest a lakosság saját vagyoni helyzetére, illetve a jövőbeni megtakarításokra vonatkozó megítélése.